

ปัญหาผลกระทบของการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษที่มีต่อหลักความรับผิดชอบทางแพ่ง¹

ฐิติมา แก้วทรัพย์²

ทุกวันนี้มนุษย์มีการคิดค้นวิทยาการใหม่ ๆ ขึ้นมากมายหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยี ด้านอุตสาหกรรม ด้านคมนาคม ด้านเศรษฐกิจ หรือแม้แต่ด้านกฎหมาย ปัจจัยเหล่านี้ทำให้มนุษย์เกิดการแข่งขันทางสังคมที่สูง ทำให้เกิดความเอาเปรียบเกิดความเหลื่อมล้ำกันในสังคม โดยเฉพาะในคดีละเมิดบ่อยครั้งจะเห็นได้ว่า การกระทำละเมิดเกิดจากผู้ที่มีอำนาจทางการเงินที่เหนือกว่า มีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจมากกว่า ผู้ถูกทำละเมิดโดยอาจจะเกิดจากความตั้งใจ เจตนาเอาเปรียบหรือเกิดจากความประมาทเลินเล่ออันไร้ซึ่งความระมัดระวังเท่าที่ควร ทำให้ผู้อื่นได้รับผลกระทบเกิดความเสียหายในทางร่างกาย ทรัพย์สิน ความทุกข์ทรมานทางร่างกาย ทางด้านจิตใจ การขาดอุปการะ ความพิการ หรือทำให้เสียสิทธิเสรีภาพบางประการ แต่ถึงอย่างไรก็ตามกฎหมายไทยผู้เสียหายก็จะยังได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย กล่าวคือ ยังคงสามารถฟ้องเอาผิดผู้กระทำละเมิดได้โดยใช้กฎหมายลักษณะละเมิด ซึ่งเปิดช่องให้สามารถกระทำได้โดยให้ศาลบังคับให้ แต่ถึงบังคับให้ได้เฉพาะค่าเสียหายตามจริงเท่านั้น โดยศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจกำหนดค่าสินไหมทดแทนตามควรแก่พฤติการณ์ โดยพิจารณาความร้ายแรงแห่งละเมิดเป็นสำคัญ จึงเป็นปัญหาอยู่ว่าหากผู้ทำละเมิดกลับมากระทำในลักษณะซ้ำเดิมอีก หรือกระทำในลักษณะที่ไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย หรือมีลักษณะข่มขู่ หลอกกลวงผู้อื่น อันส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง เหล่านี้จะเห็นได้ว่าศาลจะบังคับให้เพียงแต่ค่าเสียหายเพียงเล็กน้อยซึ่งเป็นค่าเสียหายตามจริงเท่านั้น ย่อมจะทำให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในสังคมได้

จะเห็นได้ว่า ในหลายประเทศเริ่มมีแนวคิดเรื่องค่าเสียหายเชิงลงโทษ (Punitive Damage) โดยเฉพาะในประเทศที่มีระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ สหรัฐอเมริกาและ อังกฤษ ซึ่งมีมานานแล้ว โดยมีเป้าหมายเพื่อป้องปราม ยับยั้งการกระทำละเมิดที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงเกินกว่าปกติ เช่น การมีเจตนาชั่ว หรือในมลรัฐของสหรัฐ ใช้คำว่า เป็นการกระทำที่ไม่คำนึงถึงความเสียหายของผู้อื่น จึงถือว่าเป็นพฤติกรรมที่เกินกว่าการประมาทเลินเล่อ ซึ่งขณะถูกขุ่นภายใต้การกำกับดูแลของศาลเป็นผู้กำหนดค่าเสียหายโดยให้ศาลอนุมัติค่าเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นค่าเสียหายที่มีวัตถุประสงค์แตกต่างจากค่าเสียหายทางแพ่งทั่วไป กล่าวคือ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาผลกระทบของการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษที่มีต่อหลักความรับผิดชอบทางแพ่ง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์พัชรดา เอื้อวรรณกิจ และคณะกรรมการสอบคือ รองศาสตราจารย์ ดร. ปวีศรี เลิศธรรมเทวี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปรีดา โชติมานนท์

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดขอนแก่น

เป็นค่าเสียหายที่มีเจตนารมณ์ทางอาญาแฝงอยู่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันลงโทษผู้กระทำให้เด็ดขาด และมีเป้าหมายเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

ซึ่งได้มีการนำมาใช้ในกฎหมายไทยเป็นการเฉพาะเช่นในพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 เป็นต้น แม้ว่าจะมีบทบัญญัติเรื่องค่าเสียหายเชิงลงโทษอันเป็นที่บ่งบอกว่าไทยยอมรับหลักการบังคับค่าเสียหายเชิงลงโทษก็ตาม แต่ก็เป็นการบัญญัติเฉพาะเป็นกรณี ๆ ไป ตามที่กฎหมายไทยเห็นว่า มีความร้ายแรงเท่านั้น อีกทั้งการบังคับให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าวยังไม่มีความมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่วนในประเด็นที่เป็นการละเมิดในลักษณะอื่นซึ่งมีพฤติการณ์ร้ายแรงเช่นเดียวกัน จึงเป็นที่สังเกตอยู่ว่าควรจะนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษมาบังคับใช้กับคดีที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงเช่นเดียวกัน ได้หรือไม่

จากข้อเท็จจริงและปัญหาดังกล่าวข้างต้นจึงนำมาสู่ปัญหา ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับผลกระทบด้านการกำหนดสัดส่วนจำนวนเท่าของความเสียหายจริง

การกำหนดสัดส่วนจำนวนเท่าของความเสียหายจริง คือ กรณีที่ศาลคิดคำนวณค่าสินไหมทดแทนในคดีละเมิดให้กับผู้เสียหายโดยพิจารณาว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นเท่าใด ศาลก็จะกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้ตามที่เกิดขึ้นจริงซึ่งกำหนดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 แต่เมื่อพิจารณาในส่วน of ค่าเสียหายเชิงลงโทษนั้นการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษจะเป็นกรณีที่กำหนดค่าเสียหายให้เกินกว่าค่าเสียหายที่แท้จริง โดยพิจารณาจากเจตนาของผู้กระทำละเมิดว่าผู้กระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ หรือผู้กระทำละเมิดมีเจตนากระทำความผิดหลายครั้งโดยไม่เด็ดขาด หรือกรณีที่ผู้กระทำละเมิดไม่ยำเกรงต่อกฎหมายหรือไม่ การกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษจึงมีจำนวนที่มากกว่าความเสียหายจริง การกำหนดสัดส่วนของความเสียหายเมื่อเทียบกับการกำหนดค่าเสียหายตามคดีละเมิดของระบบกฎหมายไทยที่ศาลจะกำหนดค่าเสียหายให้ตามพฤติการณ์และความร้ายแรงของละเมิด แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจริง

ดังนั้น เมื่อมีการบังคับใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงยังไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มุ่งจะเยียวยาให้ผู้เสียหายกลับคืนสู่ฐานะเดิมให้ได้มากที่สุด และเพื่อให้ผู้เสียหายได้รับการเยียวยาอย่างเพียงพอและเป็นไปอย่างยุติธรรม อีกทั้งเพื่อเป็นการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำละเมิดและเป็นการป้องกันไม่ให้มีการลอกเลียนแบบพฤติกรรมกระทำความผิดเพราะหากว่าผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวนที่น้อยเกินไปก็อาจทำให้ผู้กระทำละเมิดไม่เด็ดขาด และผู้อื่นที่คิดจะกระทำความผิดอาจไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายได้ อีกทั้งเพื่อให้กฎหมายบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษในคดีละเมิดทั่วไป ซึ่งผู้ศึกษาจะเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 บัญญัติว่า “กำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดไว้ว่าค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด”

อนึ่งค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่ การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไป เพราะละเมิดหรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะถึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้เกิดขึ้นนั้นด้วย”

ขอเสนอแนะ ให้มีการเพิ่มเติมของเสียหายเชิงลงโทษในคดีละเมิดทั่วไป โดยหากมีการต้องการกำหนดค่าสินไหมทดแทนนั้น ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเกินกว่าความเสียหายที่แท้จริงได้ โดยพิจารณาจากการกระทำละเมิดของผู้กระทำว่ามีลักษณะการกระทำที่จงใจ และลักษณะของการกระทำประกอบการพิจารณาพร้อมทั้งพิจารณาฐานะของทั้ง โจทก์และจำเลยประกอบการพิจารณาอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามควรมีการกำหนดเพดานของค่าสินไหมทดแทนว่าไม่เกินกี่เท่าของจำนวนค่าเสียหายไว้ด้วย

2. ปัญหาเกี่ยวกับผลกระทบด้านการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนให้มีการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ

ประเทศสหรัฐอเมริกาผู้ที่กำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษส่วนใหญ่จะกำหนดให้มีคณะลูกขุนเป็นผู้มีดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษได้ในคดีบางประเภท เช่น การทำความผิดอย่างรุนแรงโดยมีเจตนาร้าย ดังนั้นผู้ที่กำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ คือคณะลูกขุน ส่วนศาลจะมีหน้าที่ทบทวนค่าเสียหายเชิงลงโทษเท่านั้น จึงทำให้ศาลไม่สามารถที่จะเป็นผู้กำหนดค่าเสียหายเองได้เลย เนื่องจากในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ก็จะให้คณะลูกขุนเป็นผู้กำหนดและให้ศาลเป็นผู้บังคับให้ ซึ่งเกิดจากการใช้ดุลพินิจของคณะลูกขุนโดยประเมินจากความเสียหาย ซึ่งเป็นกรณีที่ยากจะประเมินเป็นค่าเสียหายได้ เพราะการพิจารณาว่าควรกำหนดให้ค่าเสียหายเชิงลงโทษนั้น เป็นค่าเสียหายที่มีความไม่แน่นอนเนื่องจากการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษนั้นจะกำหนดในอัตราให้สูงหรือต่ำ แล้วล้วนขึ้นอยู่กับความนึกคิด ทศนคติประสบการณ์ส่วนตัวของผู้ที่กำหนดซึ่งบางครั้งอาจประเมินสูงกว่าที่ผู้กระทำละเมิดจะต้องชดใช้ หรือต่ำไปกว่าที่ผู้ทำละเมิดควรชดใช้ส่งผลให้อาจไม่ทำให้เกิดความเป็นธรรมได้

โดยการกำหนดค่าเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นคณะลูกขุนจะเป็นผู้กำหนดและพิจารณาว่าการกระทำของผู้กระทำละเมิดมีความรุนแรงหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นกับผู้เสียหายหรือไม่ ดังนั้น จึงทำให้คณะลูกขุนมีอิทธิพลต่อการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษเป็นอย่างมาก และเมื่อนำมาพิจารณากับหลักความรับผิดชอบทางแพ่งของไทยในเรื่องละเมิดแล้วนั้น การกำหนดค่าสินไหมทดแทนว่ามีเพียงใดหรือการกระทำของผู้กระทำละเมิดดังกล่าวเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ ศาลเป็นผู้กำหนด แต่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในลักษณะพยานโจทก์มีหน้าที่พิสูจน์ให้ศาลเห็นถึงความเสียหายที่โจทก์ได้รับว่ามีจำนวนความเสียหายเท่าใดโดยนำสืบจากพยานที่โจทก์มี ศาลจึงจะกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้ตามนั้น ซึ่งเป็นค่าเสียหายตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง

การกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษในประเทศไทยนั้น ปรากฏตามพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 มาตรา 13 พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

พ.ศ. 2551 มาตรา 11 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 42 เป็นต้น โดยทั้งสามพระราชบัญญัติดังกล่าวมานี้การกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษให้ศาลมีอำนาจกำหนดได้ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนด แต่ถ้าค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนดมีจำนวนเงินไม่เกินห้าหมื่นบาทให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษได้ไม่เกินห้าเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนด กล่าวคือ การกำหนดค่าสินไหมทดแทนที่มีลักษณะเป็นค่าเสียหายเชิงลงโทษเป็นอำนาจหน้าที่ของศาล โดยให้โจทก์นำสืบให้ได้ความว่าค่าเสียหายที่แท้จริงเป็นเงินจำนวนเท่าใด จากนั้น ศาลจึงจะใช้ดุลพินิจในการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงแล้วแต่กรณี แต่เมื่อมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติดังกล่าวกลับพบว่า การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนให้มีการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษของศาลนั้น เป็นการกำหนดจากศาลโดยลำพัง ซึ่งต่างจากประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีคณะลูกขุนเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนที่มีลักษณะเป็นค่าเสียหายเชิงลงโทษส่วนศาลจะมีหน้าที่ทบทวนค่าเสียหายเชิงลงโทษเท่านั้น การกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษของประเทศไทยจึงไม่มีการกลั่นกรองค่าเสียหายจากฝ่ายอื่นนอกจากศาล อย่างเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา จึงอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทั้งผู้เสียหายได้ในกรณีที่มีการกำหนดค่าเสียหายน้อยกว่าที่ผู้เสียหายควรได้รับ

ดังนั้น เมื่อการบังคับใช้ยังไม่มีประสิทธิภาพเพราะมีปัญหาเกี่ยวกับผลกระทบด้านการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนให้มีการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ ดังนี้เอง เพื่อเป็นการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ลดการใช้ดุลพินิจของศาล ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีการกลั่นกรองค่าเสียหายเชิงลงโทษในส่วนของการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนให้มีการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญจะต้องเร่งรัดให้มีขึ้น โดยเร็ว ซึ่งผู้ศึกษาจะเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

ขอเสนอแนะว่า การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในการให้กำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษนั้นให้มีบุคคลคล้าย ๆ คณะลูกขุนอย่างประเทศสหรัฐในการช่วยพิจารณาค่าเสียหายเชิงลงโทษแต่อาจจะใช้ประกอบการพิจารณาเฉพาะคดีละเมิดที่เห็นว่าควรกำหนดให้มีค่าเสียหายเชิงลงโทษเท่านั้น เพื่อที่ว่าจะได้เป็นการถ่วงดุลอำนาจของศาล ในการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษและอาจจะกำหนดเพดานของค่าเสียหายเชิงลงโทษให้เหมาะสมแก่สถานการณ์ของเศรษฐกิจในประเทศด้วย

3. ปัญหาเกี่ยวกับผลกระทบด้านมาตรฐานค่าเสียหายสำหรับความเสียหายที่ไม่อาจตีราคาเป็นเงินได้

ค่าเสียหายสำหรับความเสียหายที่ไม่อาจตีราคาเป็นเงินได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 446 กำหนดไว้ว่าผู้เสียหายอาจเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินด้วยอีกก็ได้ เมื่อตนได้รับความเสียหาย

แก่ร่างกาย อนามัย หรือได้รับความเสียหายเนื่องจากเสียเสรีภาพ กล่าวคือ ผู้เสียหายสามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา 420 แล้วยังอาจเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินด้วยอีกก็ได้ แต่เมื่อมีการบังคับใช้บทบัญญัติดังกล่าวกลับพบว่า การกำหนดค่าเสียหายท่อย่างอื่นที่ไม่ใช่ตัวเงินไม่ได้หมายรวมถึงการเรียกร้องค่าเสียหายทางด้านจิตใจ จึงอาจทำให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายไม่ได้รับการเยียวยาอย่างเพียงพอ เนื่องจากการที่กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำละเมิดจำต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทน เพราะมีเจตนารมณ์เพื่อให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากการถูกระทำละเมิดกลับคืนสู่ฐานะเดิมให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่เหมือนกลับไม่มีลักษณะเป็นการลงโทษผู้กระทำละเมิดให้เกิดความเกรงกลัวต่อการกระทำความผิดของตน หรือตระหนักถึงการให้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอแต่อย่างใด นอกจากนี้กฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา หรือประเทศอังกฤษ ได้กำหนดให้สิทธิผู้ที่ได้รับความเสียหายที่จะเรียกร้องค่าเสียหายทางด้านจิตใจ เพื่อให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายได้รับค่าสินไหมทดแทนอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ยังเป็นการลงโทษผู้กระทำละเมิดซึ่งจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นอีกด้วย

ดังนั้น เมื่อการบังคับใช้ยังไม่มีประสิทธิภาพเพราะมีปัญหาเกี่ยวกับการตัดโอกาสแก่ผู้ถูกระทำละเมิดที่จะเรียกร้องค่าเสียหายทางจิตใจ ดังนี้เอง เพื่อให้ผู้ได้รับความเสียหายได้รับการเยียวยาความเสียหายอย่างเพียงพอต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการกำหนดค่าเสียหายทางจิตใจ ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้ผู้ได้รับความเสียหายสามารถเรียกร้องค่าเสียหายทางจิตใจได้ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญจะต้องเร่งรัดให้มีขึ้น โดยเร็ว ซึ่งผู้ศึกษาจะเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 446 บัญญัติว่า “ในกรณีทำให้เขาเสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียหายเสรีภาพก็ดี ผู้ต้องเสียหาย จะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินด้วยอีกก็ได้ สิทธิเรียกร้องอันนี้ไม่อาจโอนกันได้และไม่ตกสืบไปถึงทายาท เว้นแต่ สิทธินั้นจะได้รับสภาพกันไว้โดยสัญญาหรือได้เริ่มฟ้องคดีตามสิทธินั้นแล้ว

อนึ่งหญิงที่ต้องเสียหายเพราะผู้ใดทำผิดอาญาเป็นทุรศีลธรรมแก่ตน ก็ย่อมมีสิทธิเรียกร้องทำนองเดียวกันนี้”

ขอเสนอแนะให้มีการเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับค่าเสียหายทางจิตใจเพื่อประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ให้ครอบคลุมถึงค่าเสียหายทางจิตใจ หรือศาลอาจจะมีคำพิพากษาเพื่อรองรับค่าเสียหายทางจิตใจเหมือนของประเทศอังกฤษ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน แต่กรณีค่าเสียหายทางจิตใจนั้นมีลักษณะที่เป็นการบาดเจ็บทางจิตใจและเป็นความเสียหายที่ไม่ใช่ตัวเงินซึ่งโจทก์อาจไม่สามารถนำสืบหรือพิสูจน์ให้เห็นมูลค่าความเสียหายได้ ฉะนั้นการพิสูจน์ความเสียหายดังกล่าวควรกำหนดให้ศาลขอความเห็นจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในด้านนี้ประกอบการพิจารณาด้วย เพื่อที่ว่าจะได้มีมาตรฐานในการกำหนดค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายนั่นเอง และการกำหนดค่าเสียหายทางจิตใจ เช่นว่านี้ ควรมีการกำหนดความหมายของค่าเสียหายทางจิตใจไว้ด้วย เพราะความ

เสียหายอันเกิดจากละเมิดมีความรุนแรงและแตกต่างกันไป แต่ต้องให้ผู้ได้รับความเสียหายได้รับการเยียวยาที่เพียงพอกับความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย

เอกสารอ้างอิง

คณิน วงศ์ใหญ่. แนวคิดนิติเศรษฐศาสตร์ในกระบวนการพิจารณาคดีแพ่งและพาณิชย์. ชลบุรี: คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2562.

เพ็ง เพ็งนิตติ. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จรัส-การพิมพ์, 2552.

ร. แลงกาด์. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย (กฎหมายเอกชน) ละเมิด. พิมพ์ครั้งที่ 3. พระนคร: มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, 2478.

วิชา มหาคุณ. หลักกฎหมายละเมิดศึกษาจากคำพิพากษาฎีกา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์, 2523.

ศันันท์กรณ์ โสคติพันธ์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ตาถมิกวรได้. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2560.